

Research Paper

Examining the Level of Adherence of Medical Trainees of Jundishapur University of Ahvaz to the Principles of Clinical Professional Ethics in 2022

*Alireza Rafati Navaei¹, Farkhondeh Jamshidi², Ali Moradi³

1. Assistant Professor of Emergency Medicine, Department of Emergency Medicine, School of Medicine, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran.

2. Associate Professor of Forensic Medicine, Department of Forensic Medicine, School of Medicine, Social Determinants of Health Research Center, Imam Khomeini Hospital, Razi Hospital, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran.

2. Clinical Research Development Unit, Golestan Hospital, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran

Use your device to scan
and read the article online

Citation Rafati Navaei A, Jamshidi F, Moradi A. [Examining the Level of Adherence of Medical Trainees of Jundishapur University of Ahvaz to the Principles of Clinical Professional Ethics in 2022 (Persian)]. *Jundishapur Scientific Medical Journal*. 2023; 22(5):586-594. 10.32592/JSMJ.22.5.586

<https://doi.org/10.32592/JSMJ.22.5.586>

ABSTRACT

Background and Objectives Considering that having professional ethics in the clinical area is an important principle for establishing communication between the clinical team and patients, the present study was conducted to investigate the adherence of medical interns of Jundishapur University of Ahvaz to the principles of clinical professional ethics.

Subjects and Methods This cross-sectional descriptive study was conducted on 121 medical trainees of Jundishapur University in 2022. The sampling method was a simple random sampling. The Qasimzadeh Standard Professional Ethics Questionnaire containing 16 questions in eight dimensions, was used to collect information.

Results In the studied statistical population, 68 (56.2) were men, 108 (89.3) were single, and 13 (10.7) were married. Additionally, the average age of the participants was 24.20. Individuals who passed the medical ethics course had a higher average total score and a higher average score on both dimensions of justice and responsibility than those who did not take the course ($P=0.010$). Furthermore, they scored the lowest in the responsibility dimension (6.8) and the highest in the honesty dimension (7.9).

Conclusion Based on the statistical tests, there was overall high compliance with all the requirements. There is a high level of ethical awareness among medical trainees who participate in this research. In addition, the medical ethics course increases the level of professional ethics. As a result, by promoting professional ethics education, it is possible to increase students' level of knowledge and compliance with professional ethics.

Keywords Professional ethics, Medical intern, Medicine

Received: 24 Aug 2023

Accepted: 20 Dec 2023

Available Online: 19 Feb 2024

* Corresponding Author:

Alireza Rafati Navaei

Address: Department of Emergency Medicine, School of Medicine, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran.

Tel: 989123221214

E-Mail: ali_rafaty@yahoo.com

Extended Abstract

Introduction

Externs, interns, and residents who work as clinical students and future experienced physicians should adhere to the four accepted principles of medical ethics, including autonomy of individuals and patients, beneficence of interventions, non-maleficence of interventions, and justice among patients. Previous investigations have focused on evaluating the characteristics and behaviors of medical science professors and students; however, given the increasing expansion of medical science, clinical competency is considered an essential part of professional medical ethics that has been less studied. Understanding ethical principles and communication skills, excellence in performance, altruism, responsiveness, and benevolence in clinical competence and professional medical assessment are of great importance. In light of the aforementioned, the present study aimed to evaluate the adherence of externs of Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences to clinical professional ethics in 2022.

Methods

The present study was conducted to investigate the level of adherence of medical externs of Jundishapur University of Medical Sciences to clinical professional ethics in 2022. Based on the study by Qasimzadeh et al., the sample size was determined to be 105. The inclusion criteria were being a medical extern and willingness to participate in the study, while the exclusion criterion was an unwillingness to participate.

The adherence of medical externs to professional ethics was assessed using a two-part questionnaire. The first part included demographic information (e.g., gender, marital status, and completion of medical ethics course), and the second part consisted of a Standard Professional Ethics Questionnaire developed by Qasimzadeh et al (2014). The questionnaire comprised 16 questions in eight dimensions (e.g., social norms, responsibility, honesty, justice and fairness, loyalty, seeking superiority and competitiveness, respect for others, and empathy with others).

The validity of the questionnaire was assessed and confirmed by a faculty advisor and an advisor. Its reliability was also calculated using the Cronbach's alpha test. The alpha coefficient for this questionnaire was $> 70\%$, indicating acceptable reliability.

The t-test was used to compare the mean and standard deviation between groups, and qualitative data analysis was conducted using Mann-Whitney and Wilcoxon tests.

Before sampling, ethical approval for the research was obtained from the Ethics Committee of Jundishapur University of Medical Sciences (Ethics Code: IR.AJUMS.MEDICINE.REC.1401.044).

Results

Out of 121 participants (53 males and 68 females) with a mean age of 24.20 (ranging from 20-31 years), 108 (89.3%) and 13 (10.7%) were single and married, respectively. 31 (25.6%) participants had not completed the medical ethics course, while 90 (74.4%) had completed it.

The findings indicated medical externs' strong professional ethics adherence (59.9%). Moreover, the lowest and highest scores were related to responsibility (6.8%) and honesty (7.9%), respectively.

The comparison of mean adherence scores based on gender showed a significant difference only in the dimension of social norms ($P=0.030$), indicating a stronger adherence among females. However, no significant difference was observed between the two genders in terms of other dimensions i.e., responsibility ($P=0.611$), honesty ($P=0.139$), justice and fairness ($P=0.058$), loyalty ($P=0.834$), seeking superiority and competitiveness ($P=0.450$), respect for others ($P=0.573$), and empathy with others ($P=0.967$).

Another finding revealed a significant difference in the adherence scores between subjects who had completed the medical ethics course and those who had not ($P=0.010$). Additionally, participants who had completed the course scored higher in the dimensions of responsibility ($P=0.019$) and justice and fairness ($P=0.008$).

Conclusion

In the present study, the mean adherence score of the participants was 59.9%, indicating a strong level of professional ethics among them. Moreover, the highest scores were related to honesty and empathy with others, and the lowest were related to responsibility and loyalty, indicating good adherence to professional ethics among externs.

The results showed no significant differences in the scores of dimensions between the two genders except for the dimension of social norms, which is consistent with previous studies. Another finding was the presence of a significant difference in adherence scores between participants who had completed the medical ethics course and those who had not, so that in the two dimensions of responsibility and justice and fairness, participants who had completed the medical ethics course obtained higher scores, indicating the important role of medical ethics education in increasing the level of adherence and ethical literacy of students. This result is consistent with the study by Dadgar Moghaddam et al., where the scores of professional ethics of second-year interns and externs were higher than those of first-year externs.

The medical externs who participated in our study had a relatively acceptable adherence to professional ethics, especially honesty, contrary to the findings of a study by Siddiqui et al. (2020). On the other hand, the participants'

attitudes were positive, indicating their good intentions and loyalty to their profession (6.0 in our study, most participants expressed a willingness to help others, their interactions seeming to be unaffected by ethnic or cultural issues). The highest level of adherence of externs was in the area of honesty, although Iezzoni et al. (2012) stated that some physicians are not always honest with patients.

Green et al. reported that the general pattern of responses does not indicate a dominant orientation toward an ethics of justice or care, which contradicts our findings on the concept of justice and fairness. Sheikh et al. (2019) stated that participants always or sometimes, respectively, preferentially respect patients, which is similar to our findings. In the study by Costa et al. (2020), medical students were confused about the concept of empathy. In our study, the empathy level of participants was acceptable.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

Written consent was obtained from the subject. This study ethically approved by the Medical Ethics Committee of Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences (IR.AJUMS.MEDICINE.REC.1401.044).

Funding

This article, is part of the results of Ali Moradis dissertation of Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences (With Number: U-01153) and funded by the vice-chancellor of research affairs of the Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences.

Authors contributions

Idea: A Rafati.
Study design: Arafati, F Jamshidi.
Data collection: A. Moradi, F. Jamshidi.
Data analysis: A. Rafati, F. Jamshidi, A. Moradi.
Article writing and editing: all authors.

Conflicts of interest

The authors declare that they have no conflict of interest.

Acknowledgements

We would like to express our sincerest gratitude to the Vice-Chancellor for Research of Ahvaz University of Medical Sciences for supporting the approval of this project and the Clinical Research Development Unit, Golestan Hospital in Ahvaz Medical School for their role in the project.

مقاله پژوهشی

بررسی میزان پایبندی کارآموزان پزشکی دانشگاه جندی شاپور اهواز به اصول اخلاق حرفه‌ای
بالینی در سال ۱۴۰۱علیرضا رفعتی نوائی^۱، فرخنده جمشیدی^۲، علی مرادی^۳

۱. استادیار، گروه آموزشی طب اورژانس، دانشکده‌ی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز، اهواز، ایران.
۲. دانشیار، گروه آموزشی پزشکی قانونی، دانشکده‌ی پزشکی، مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت، بیمارستان امام خمینی، بیمارستان رازی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز، اهواز، ایران.
۳. دانشجو، واحد توسعه‌ی تحقیقات بالینی، بیمارستان گلستان، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز، اهواز، ایران.

Use your device to scan
and read the article online

Citation Rafati Navaei A, Jamshidi F, Moradi A. [Examining the Level of Adherence of Medical Trainees of Jundishapur University of Ahvaz to the Principles of Clinical Professional Ethics in 2022 (Persian)]. *Jundishapur Scientific Medical Journal*. 2023; 22(5):586-594. 10.32592/JSMJ.22.5.586

<https://doi.org/10.32592/JSMJ.22.5.586>

چکیده

زمینه و هدف با توجه به اینکه داشتن اخلاق حرفه‌ای در حیطه‌ی بالین اصلی مهم برای برقراری ارتباط بین تیم بالین و بیماران است، این مطالعه با هدف بررسی میزان پایبندی کارآموزان پزشکی دانشگاه جندی شاپور اهواز به اصول اخلاق حرفه‌ای بالینی انجام شد. روش بررسی این مطالعه‌ی توصیفی مقطعی درباره‌ی ۱۲۱ نفر از کارآموزان پزشکی دانشگاه جندی شاپور در سال ۱۴۰۱ انجام شد. نحوه‌ی نمونه‌گیری به صورت تصادفی ساده انجام گرفت. برای گردآوری اطلاعات از پرسش‌نامه‌ی استاندارد اخلاق حرفه‌ای قاسم‌زاده استفاده شد که دارای ۱۶ سؤال در ۸ بعد است. P-Value در این مطالعه کمتر از ۰/۰۵ معنادار در نظر گرفته شد. یافته‌ها در جامعه‌ی آماری مورد مطالعه، ۶۸ (۵۶/۲ درصد) نفر مرد بودند، ۱۰۸ (۸۹/۳ درصد) نفر مجرد و ۱۳ (۱۰/۷ درصد) نفر متأهل بودند. میانگین سنی ۲۴/۲۰ بود. در کسانی که درس اخلاق پزشکی را قبول شدند، میانگین نمره‌ی کل و همچنین، میانگین نمره در دو بعد عدالت و مسئولیت‌پذیری، بیشتر از افرادی بود که این درس را نگذرانده بودند ($P=0/010$). کارآموزان در بعد مسئولیت‌پذیری (۶/۸) کمترین نمره و در بعد صادق بودن (۷/۹) بیشترین نمره را کسب کردند.

نتیجه‌گیری آزمون‌های آماری نشان داد که میزان رعایت تمامی مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای در این پژوهش در کارآموزان پزشکی در حد قوی است. همچنین، درس اخلاق پزشکی باعث افزایش سطح اخلاق حرفه‌ای می‌شود؛ در نتیجه، می‌توان با ارتقای آموزش اخلاق حرفه‌ای باعث افزایش سطح دانش و رعایت این مهم توسط دانشجویان شد.

کلیدواژه‌ها اخلاق حرفه‌ای، کارآموز پزشکی، پزشکی

تاریخ دریافت: ۰۲ شهریور ۱۴۰۲

تاریخ پذیرش: ۲۹ آذر ۱۴۰۲

تاریخ انتشار: ۳۰ دی ۱۴۰۲

نویسنده مسئول:

علیرضا رفعتی نوائی

نشانی: استادیار طب اورژانس، گروه طب اورژانس، دانشکده‌ی پزشکی، بیمارستان گلستان، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز، اهواز، ایران.

تلفن: ۹۱۲۳۳۲۱۲۱۴

رایانامه: ali_rafaty@yahoo.com

جندی شاپور

مقدمه

شواهد علمی نیاز نداریم، بلکه نیاز است که این تصمیمات به صورت کامل و حرفه‌ای باعث کمک به بیمار شود [۱۰]. پزشکان، کارآموزان و کارورزان از نظر حرفه‌ای بالینی باید دست‌کم شش ویژگی داشته باشند که عبارت است از: مهارت مبتنی بر دانش نظری با آموزش دانشگاهی، توانایی و مهارت ارزیابی‌شونده، نظارت یک نهاد رسمی علمی، کدهای راهنمای عملی برای کار و آماده به خدمت بودن بدون چشم‌داشت. کارآموزان، کارورزان و دستیاران که در قالب دانشجویان بالینی و پزشکان مجرب آینده فعالیت می‌کنند، باید به چهار اصل پذیرفته‌شده‌ی اخلاق پزشکی شامل خودمختاری افراد و بیماران، سودرسانی مداخلات، اضرار نداشتن مداخلات و رعایت عدالت در بین بیماران توجه کنند [۱۱]. در پژوهش‌های پیشین به مطالعه‌ی صفات و رفتارهای استادان و دانشجویان علوم پزشکی پرداخته شده است؛ ولی با عنایت به گسترش تصاعدی دانش پزشکی، صلاحیت‌های بالینی حرفه‌ای بخش مهمی از اخلاق حرفه‌ای پزشکی قلمداد می‌شود که کمتر بررسی شده است [۱۲-۱۴]. درک اصول اخلاقی و مهارت‌های ارتباطی، تعالی عملکرد، نوع‌دوستی، پاسخ‌گو بودن و خیرخواهی در صلاحیت بالینی و ارزشیابی حرفه‌ای پزشکی اهمیت فراوانی دارد [۱۵]. با توجه به مطالب پیش گفت، این مطالعه با هدف بررسی پایبندی کارآموزان پزشکی دانشگاه جندی‌شاپور اهواز به اخلاق حرفه‌ای بالینی در سال ۱۴۰۱ انجام می‌شود.

روش بررسی

این مطالعه با هدف بررسی میزان پایبندی کارآموزان پزشکی دانشگاه جندی‌شاپور اهواز به اصول اخلاق حرفه‌ای بالینی در سال ۱۴۰۱ انجام شد. با توجه به اطلاعات به‌دست‌آمده از مطالعه‌ی قاسم‌زاده و همکاران و فرمول تعیین حجم نمونه برای یک گروه، نمونه‌ای به حجم ۱۰۵ نفر تعیین شد. معیارهای ورود به مطالعه تحصیل به‌عنوان کارآموز پزشکی و همچنین، رضایت برای شرکت در مطالعه و معیار خروج از مطالعه عدم رضایت به شرکت در مطالعه است.

در این مطالعه، پایبندی کارآموزان پزشکی با استفاده از پرسش‌نامه‌ی دوقسمتی سنجیده شد که قسمت اول شامل اطلاعات دموگرافیک (جنسیت، وضعیت تأهل، وضعیت درس اخلاق پزشکی) و قسمت دوم شامل پرسش‌نامه‌ی استاندارد اخلاق حرفه‌ای است و قاسم‌زاده در سال ۱۳۹۳ آن را طراحی کرده است [۱۶]. پرسش‌نامه بر اساس طیف لیکرت پنج‌امتیازی (خیلی زیاد برابر با ۵ تا خیلی کم برابر با ۱) نمره‌گذاری شده است و ۱۶ سؤال در ۸ بعد (هنجارهای اجتماعی، مسئولیت‌پذیری، صادق بودن، عدالت و انصاف، وفاداری، برتری‌جویی و رقابت‌طلبی، احترام به دیگران و همدردی با دیگران) دارد. هر بعد در این پرسش‌نامه دارای ۲ سؤال و نمره‌گذاری هر بعد از ۲ تا ۱۰ است. محدوده‌ی امتیازات در این تحقیق به این صورت است که نمره‌ی بین ۱۶ تا ۳۲ نشان‌دهنده‌ی اخلاق حرفه‌ای ضعیف، نمره‌ی بین ۳۲ تا ۴۸ نشان‌دهنده‌ی اخلاق حرفه‌ای

اخلاق شاخه‌های متفاوتی دارد که یکی از این شاخه‌ها اخلاق حرفه‌ای است که مفهوم آن از علم اخلاق اتخاذ شده است [۱]. اخلاق حرفه‌ای مجموعه‌ای از آیین‌نامه‌ها و مقرراتی است که عمل اخلاقی را برای آن حرفه‌ی مشخص و خاص، تعریف می‌کند و چهارچوبی برای عمل و قضاوت اخلاقی یا غیراخلاقی هر حرفه محسوب می‌شود [۲]. اخلاق حرفه‌ای مفهومی بسیار وسیع‌تر از اخلاق کسب‌وکار دارد و زندگی فردی، شغلی و اخلاق سازمانی را نیز در بر می‌گیرد [۳]. در واقع، اخلاق حرفه‌ای مجموعه‌ای از اصول و استانداردهای سلوک بشری است که رفتار افراد و گروه‌ها را در ساختاری حرفه‌ای تعیین می‌کند [۴]. به عبارت دیگر، اخلاق حرفه‌ای آن مسئولیت اخلاقی است که هر فرد در شغل خود دارد [۵]. اصطلاح اخلاق حرفه‌ای به‌عنوان یکی از ویژگی‌های سرمایه‌ی انسانی و معنوی هر جامعه یا سازمان و به‌عنوان نوعی تعهد اخلاقی و وجدان کاری به هر نوع کار، وظیفه و مسئولیت، از قرن ۱۸ و ۱۹ میلادی در ادبیات سیاسی، اقتصادی و اجتماعی نویسندگان غربی رایج شد. به زبان دیگر، به صداقت در رفتار، گفتار و کردار در هر صنف و شغل به‌عنوان نمادی از احترام به اخلاق حرفه‌ای توجه شد و به‌مرور زمان، در هر شغل و حرفه‌ای در قالب مرام‌نامه، منشور و میثاق اصول اخلاقی و نوشته‌هایی شبیه به آن، به صورت مکتوب و درآمد و با ایجاد الزام همراه شد [۶]. با وجود این، حرفه‌های گوناگون برحسب میزان حساسیت و وظیفه‌ای که در خدمت به جامعه دارند، دارای معیارهای اخلاقی متفاوتی هستند [۴]. آشنایی با این معیارهای اخلاقی و پایبندی به آن‌ها به تعالی اخلاقی و حرفه‌ای افراد شاغل در یک نهاد و به تبع آن، ارتقای جایگاه اجتماعی آن نهاد یا سازمان در جامعه و تأثیرگذاری آن بر افراد کمک می‌کند [۱]. اخلاق حرفه‌ای به مسائل و پرسش‌های اخلاقی و نیز اصول و ارزش‌های اخلاقی نظامی حرفه‌ای مانند حرفه‌ی پزشکی، کالت، مهندسی و... می‌پردازد و ناظر بر افعال ارادی حرفه‌ای در حیطه‌ی فعالیت‌های حرفه‌ای است [۷].

رعایت اخلاق در شغل‌هایی نظیر پزشکی و علوم وابسته که به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم با جان انسان‌ها سروکار دارد، دارای اهمیت مضاعف است. اخلاق حرفه‌ای در این حوزه به‌صورت کاربردی، در عمل پزشکان و کادر پزشکی و حوزه‌ی تصمیم‌گیری اثر می‌گذارد و تنها به بیان صفات پسندیده یا نخوه‌ی برخورد با بیمار و تدوین قوانین حرفه‌ای در خصوص آداب معاشرت طبیب نمی‌پردازد [۸]. اخلاق بالینی فعالیتی تحلیلی است که طی آن، افکار، عقاید، تعهدات، روش رفتار، احساسات، استدلال‌ها و بحث‌های مختلف در حیطه‌ی تصمیم‌گیری بالینی به‌صورت دقیق و انتقادی بررسی می‌شود [۹]. در واقع، داشتن اخلاق حرفه‌ای در حیطه‌ی بالین اصلی مهم برای برقراری ارتباط بین تیم بالین و بیماران است. ما فقط به تصمیم گرفتن بر اساس

یافته‌های پژوهش نشان داد که اخلاق حرفه‌ای کارآموزان در سطح قوی (۵۹/۹) است. همچنین کمترین نمره به بعد مسؤلیت‌پذیری (۶/۸) و بیشترین نمره به بعد صادق بودن (۷/۹) تعلق گرفت. میانگین نمرات هر حیطة در جدول ۱ نشان داده شده است.

بررسی میانگین نمرات پایبندی بر اساس جنسیت نشان داد که فقط در بعد هنجارهای اجتماعی ($P=0/030$) تفاوت معناداری بین دو گروه زن و مرد وجود دارد که نشان از قوی‌تر بودن این بعد در زنان داشت. در بعد مسؤلیت ($P=0/611$)، بعد صادق بودن ($P=0/139$)، بعد عدالت و انصاف ($P=0/058$)، بعد وفاداری ($P=0/834$)، بعد برتری‌جویی و رقابت‌طلبی ($P=0/450$)، بعد احترام به دیگران ($P=0/573$) و بعد همدردی با دیگران ($P=0/967$) تفاوت معناداری بین کارآموزان مرد و زن وجود نداشت.

همچنین، نتایج نشان می‌دهند که به‌طور کلی، تفاوت معناداری بین میانگین نمرات افراد متأهل و مجرد وجود ندارد؛ ولی تنها در بعد برتری‌جویی و رقابت‌طلبی ($P=0/025$) تفاوت معنادار بود.

یافته‌ی دیگر پژوهش نشان می‌دهد که تفاوت معناداری بین نمرات اخلاق حرفه‌ای افرادی که درس اخلاق پزشکی را گذرانده بودند، نسبت به افرادی که نگذرانده بودند، وجود داشت ($P=0/010$). همچنین، در دو بعد مسؤلیت‌پذیری ($P=0/019$) و عدالت و انصاف ($P=0/008$)، این افراد نمرات بالاتری کسب کرده‌اند. نتایج به‌دست‌آمده در جدول ۲ نشان داده شده است.

متوسط و نمره‌ی بالای ۴۸ نشان‌دهنده‌ی اخلاق حرفه‌ای قوی است.

روایی پرسش‌نامه با استفاده از نظر استادان راهنما و مشاور تأیید شده است. همچنین، پایایی آن نیز با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ محاسبه شد. آلفای کرونباخ این پرسش‌نامه بالای ۷۰ درصد به دست آمد که نشان‌دهنده‌ی پایایی قابل قبول این پرسش‌نامه است.

از آزمون t برای مقایسه‌ی میانگین و انحراف معیار بین گروه‌ها استفاده شد. تحلیل داده‌های کیفی نیز با استفاده از آزمون‌های من‌ویتنی و ویلکاکسون انجام شد.

ملاحظات اخلاقی

در این مطالعه، قبل از نمونه‌گیری، از کمیته‌ی اخلاق در پژوهش دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز کد اخلاق با شماره‌ی IR.AJUMS.MEDICINE.REC.1401.044 اخذ شد.

یافته‌ها

نتایج حاصل از مطالعه نشان می‌دهد که از تمام آزمودنی‌ها، ۵۳ (۴۳/۸ درصد) نفر زن و ۶۸ (۵۶/۲ درصد) نفر مرد بودند که از این بین، ۱۰۸ (۸۹/۳ درصد) نفر مجرد و ۱۳ (۱۰/۷ درصد) نفر متأهل بودند. میانگین سنی ۲۴/۲۰ (رنج سنی ۲۰ الی ۳۱ سال) بود. ۳۱ نفر (۲۵/۶ درصد) درس اخلاق پزشکی را نگذرانده و ۹۰ نفر (۷۴/۴ درصد) آن را گذرانده بودند.

جدول ۱. میانگین نمرات کارآموزان به‌تفکیک هر حیطة

متغیرها	حداقل نمره	حداکثر نمره	میانگین	انحراف معیار
بعد مسؤلیت	۲	۱۰	۶/۸۷	۱/۳۸
بعد صادق بودن	۲	۱۰	۷/۹۰	۱/۵۲
بعد عدالت و انصاف	۳	۱۰	۷/۳۷	۱/۴۷
بعد وفاداری	۵	۱۰	۷/۱۶	۱/۱۴
بعد برتری‌جویی و رقابت‌طلبی	۳	۱۰	۷/۳۹	۱/۳۵
بعد احترام به دیگران	۴	۱۰	۷/۵۲	۱/۳۱
بعد همدردی با دیگران	۳	۱۰	۷/۶۰	۱/۳۱
بعد هنجارهای اجتماعی	۲	۱۰	۷/۲۵	۱/۳۴
نمرات نهایی	۴۸	۷۶	۵۹/۰۹	۵/۴۲

جدول ۲. میانگین نمرات کارآموزان بر اساس وضعیت درس اخلاق پزشکی

	نگذرانده	گذرانده	P-Value
بعد مسؤلیت	۶/۲۶	۷/۰۶	۰/۰۱۹
بعد صادق بودن	۷/۵۴	۸/۰۲	۰/۱۶۶
بعد عدالت و انصاف	۶/۸۰	۷/۵۶	۰/۰۰۸
بعد وفاداری	۷/۰۶	۷/۲	۰/۸۳۸
بعد برتری‌جویی و رقابت‌طلبی	۷/۰۶	۷/۵۱	۰/۱۶۹
بعد احترام به دیگران	۷/۲۲	۷/۶۲	۰/۱۰۸
بعد همدردی با دیگران	۷/۴۸	۷/۶۴	۰/۵۷۸
بعد هنجارهای اجتماعی	۷	۷/۳۴	۰/۱۰۹
نمرات نهایی	۵۶/۶۱	۵۹/۹۷	۰/۰۱۰

جندی شاپور

بحث

و همکاران در مطالعه‌ی خود در سال ۲۰۱۲، اقرار کردند که حداقل برخی از پزشکان همیشه با بیماران صادق نیستند [۲۰]. در مطالعه‌ی Shetty و همکاران در سال ۲۰۲۲ در هند که میزان آگاهی، نگرش و عملکرد دانشجویان سال آخر پزشکی و پرستاری را در زمینه‌ی اخلاق مراقبت بهداشتی سنجیده بودند و این ویژگی‌ها را در بین این دانشجویان مقایسه کرده بودند، شرکت‌کنندگان بیان کردند هر گونه اشتباهی که متخصص مراقبت‌های بهداشتی انجام دهد، باید به بیمار منتقل شود [۲۱]. موضوع «مسئولیت‌پذیر بودن» به‌عنوان یکی از ویژگی‌های اساسی عاملیت اخلاقی انسان، اکنون جایگاهی شناخته‌شده در روابط بین‌فردی پیدا کرده است. رابطه‌ی حرفه‌ای پزشک و بیمار یکی از مصادیق اصلی و اساسی روابط انسانی است. به همین دلیل، «مسئولیت» یکی از ویژگی‌های اصلی حرفه‌ای بودن پزشک است که بسیار انتظار می‌رود به‌عنوان ارزش اصلی پزشکی رعایت شود. به همین دلیل، آموزش متخصصان مسئول همواره در کانون توجه مربیان پزشکی بوده است [۲۲]. در مطالعه‌ی ما، این بعد کمترین نمره را نسبت به بقیه بعدها دریافت کرد که نشان می‌دهد مسئولان آموزشی باید به آموزش این حیظه بیشتر اهتمام ورزند.

در مورد حیظه‌ی عدالت و انصاف، Green و همکاران در سال ۲۰۱۷ با بررسی ۲۴۱ عضو رأی‌دهنده در کمیته‌های ارتقا در ۵۵ دانشکده‌ی پزشکی بیان کردند که پاسخ‌دهندگان تمایل داشتند که به نفع بیماران اقدام کنند؛ اما الگوی کلی پاسخ‌ها جهت‌گیری غالب به‌سمت اخلاق عدالت یا مراقبت را نشان نمی‌دهد [۲۳] که این یافته مخالف یافته‌ی ما است. اکثر پاسخ دهندگان ما نمره‌ی خوبی در حیظه‌ی عدالت و انصاف دریافت کردند. در مطالعه‌ی شیخ و همکاران در سال ۲۰۱۹، دانشجویان دولتی و خصوصی دندان‌پزشکی به ترتیب، همیشه یا گاهی به ترجیح بیماران احترام می‌گذاشتند [۲۴]. این یافته مشابه یافته‌های ما بود. کوستا و همکاران در سال ۲۰۲۰ بیان کردند دانشجویان پزشکی در رابطه با مفهوم همدردی درگیر سردرگمی نظری هستند و در مورد فایده و مرتبط بودن آن تردید دارند. در مطالعه‌ی ما، میزان همدردی افراد در سطح قابل قبولی بود که نشان از مهم بودن این بعد در بین کارآموزان دارد [۲۵].

در حال، با توجه به مهم بودن اخلاق حرفه‌ای در حیظه‌ی بالین، نیاز است که این دانش در دانشجویان افزایش پیدا کند که این کار با آموزشی فراگیر و کافی و همچنین، ارزیابی درست میسر می‌شود.

نتیجه گیری

آزمون‌های آماری در این مطالعه نشان داد که اخلاق حرفه‌ای بالینی کارآموزان در حد قوی است. همچنین، میانگین نمرات کارآموزانی که درس اخلاق پزشکی را گذرانده بودند، بیشتر از کارآموزانی بود که این درس را هنوز نگذرانده بودند که نشان‌دهنده‌ی اهمیت آموزش است؛ در نتیجه، باید با ارتقای آموزش اخلاق حرفه‌ای و استفاده‌ی درست از ظرفیت‌های آموزشی باعث افزایش سطح دانش و رعایت این مهم توسط

در مطالعه‌ی حاضر، میانگین نمرات پایبندی کارآموزان پزشکی برابر با ۵۹/۰۹ به دست آمد که بالاتر از نمره‌ی ۴۸ بود و نشان‌دهنده‌ی قوی بودن این حیظه در بین این افراد است. بیشترین نمرات به بعد صادق بودن و همدردی با دیگران و کمترین نمرات به بعد مسئولیت‌پذیری و وفاداری تعلق گرفت و می‌توان نتیجه گرفت که کارآموزان به سطح خوبی از رعایت اصول اخلاق حرفه‌ای رسیده‌اند.

در مطالعه‌ی حاضر، مشخص شد جز در بعد هنجارهای اجتماعی، تفاوت معناداری بین نمرات کارآموزان مرد و زن وجود ندارد که مطابق اکثر مطالعات قبلی بوده است. یکی دیگر از نتایج این بود که تفاوت معناداری بین نمرات کارآموزانی که درس اخلاق پزشکی را گذرانده بودند و کسانی که نگذرانده بودند وجود دارد، به طوری که نمره در دو بعد مسئولیت‌پذیری و عدالت و انصاف و همچنین، نمره‌ی کل افرادی که این واحد درسی را گذرانده بودند، بالاتر بود که این نشان از نقش مهم آموزش اخلاق پزشکی در بالا بردن میزان رعایت و سواد اخلاق حرفه‌ای دانشجویان دارد. این نتیجه مطابق با مطالعه‌ی دادگرمقدم و همکاران است که در آن، نمرات اخلاق حرفه‌ای کارورزان و کارآموزان سال دوم بیشتر از کارآموزان سال اول بود [۱۷].

اصول اساسی اخلاق در این مطالعه هنجارهای اجتماعی، مسئولیت‌پذیری، صادق بودن، عدالت و انصاف، وفاداری، برتری‌جویی و رقابت‌طلبی، احترام به دیگران و همدردی با دیگران است. متخصص مراقبت‌های بهداشتی باید بتواند همه‌ی این اصول را متعادل کند و آن معضلات اخلاقی را که پس از قرار گرفتن در معرض مراقبت از بیمار با آن‌ها مواجه می‌شود، حل کند. کارآموزان پزشکی که در مطالعه‌ی ما شرکت کردند، پایبندی به اخلاق حرفه‌ای به نسبت قابل قبولی خصوصاً در حیظه‌ی صادق بودن داشتند که مخالف با مطالعه سایداکویی [۱] و همکاران در سال ۲۰۲۰ است که در آن، ۳۰۰ دانشجوی دندان‌پزشکی سال سوم، سال آخر و فارغ‌التحصیل در دانشکده‌ی کراچی پاکستان بررسی شدند. آن‌ها بیان کردند که دانش کلی در مورد اخلاق در نمونه وجود ندارد و باید انگیزه‌های بیشتری برای بهبود وضعیت ایجاد شود. در مقابل، نگرش داوطلبان مثبت بود که حاکی از حسن نیت و وفاداری کلی دانشجویان به حرفه خود است که یافته‌ی قابل توجهی است و می‌توان از آن به‌عنوان مبنایی برای این نتیجه‌گیری استفاده کرد که هرگونه تغییر ایجادشده را با جان و دل، مردم پیگیری خواهند کرد [۱۸]. در مطالعه‌ی ما، اکثر افراد اقرار کردند به دیگران کمک و یاری می‌رسانند و در محیط کار، در قبال همکاران ایثار و گذشت دارند. به نظر می‌رسد کارآموزان شرکت‌کننده بر خورده‌هایشان متأثر از بحث‌های قومیتی، ارزشی و... نیست. نابرابری‌های نژادی در دسترسی به کیفیت و نتایج مراقبت‌های بهداشتی آسیب‌زننده است [۱۹]. بیشترین میزان پایبندی کارآموزان ما در حیظه‌ی صداقت بود که در محیط، هنگام انجام کار، صداقت به خرج می‌دهند، هر چند lezzoni

دانشجویان شد.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

رضایت کتبی از آزمودنی ها اخذ شد. این مطالعه مورد تایید کمیته اخلاق پزشکی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز (IR.AJUMS.MEDICINE.REC.1401.044) قرار گرفته است.

حامی مالی

این مقاله بخشی از نتایج پایان نامه علی مرادی از دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز به (شماره: U-01153) و باح مایت مالی معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز می باشد.

مشارکت نویسندگان

ایده کلی: ع رفعتی.

طراحی مطالعه: ع رفعتی، ف جمشیدی.

جمع آوری داده ها: علی مرادی، ف جمشیدی.

آنالیز و تجزیه تحلیل داده ها: ع رفعتی، ف جمشیدی، ع مرادی.

نگارش و ویراستاری مقاله: همه نویسندگان.

تعارض منافع

نویسندگان اعلام می کنند که هیچ تضاد منافی ندارند.

تشکر و قدردانی

بدینوسیله از معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی اهواز بابت حمایت از تصویب این طرح و واحد توسعه تحقیقات بالینی بیمارستان گلستان دانشکده پزشکی اهواز برای نقش آفرینی در این پروژه صمیمانه تشکر و قدردانی می نمایم.

References

- [1] Imanipour M. [Ethical principles in education (Persian)]. *Iranian Journal of Medical Ethics and History of Medicine*. 2012;5(6):27-41. [Link]
- [2] Sehhat S, Ehsanfar G, Aslebagh S. [The role of ethics in the fraud reduction of insurance companies from customer's point of view (case study: Policy holders of auto insurance department) (Persian)]. *Ethics in Science and Technology*. 2012;7(1):65-73. [Link]
- [3] Wastnidge E. The modalities of Iranian soft power: from cultural diplomacy to soft war. *Politics*. 2015;35(3-4):364-77. [DOI: 10.1111/1467-9256.12084]
- [4] Arasteh H, Jahed HA. [Observing ethics in universities and higher education centers: An alternative for improving behaviors (Persian)]. *Science Cultivation*. 2011;1(2):31-40. [Link]
- [5] Dargahi H, Jafari Pouyan E. [The impact of professionalism on job ethics through job satisfaction as mediator variable: a literature review (Persian)]. *Laboratory & Diagnosis*. 2019;11(45):42-67. [Link]
- [6] Jangizahi M, Sanjarani F, Haghighi M, Shahraki Mojahed L, Bagheri, S. [A Study of Professional Ethics in Clinical Training of Teachers and Students of Zabol University of Medical Sciences (Persian)]. *Journal of Zabol Medical School*. 2019:88-94. [Link]
- [7] Abbott A. Professional ethics. *American journal of sociology*. 1983;88(5):855-85. [DOI: 10.1086/227762]
- [8] Bouzarjomehri F, Mansourian M, Herandi Y, Bouzarjomehri H. [Academics' adherence to professional ethics in Shahid Sadoughi University of Medical Science Students' viewpoint (Persian)]. *The Journal of Medical Education and Development*. 2013;8(3):44-52. [Link]
- [9] Gillon R. An introduction to philosophical medical ethics: the Arthur case. *British Medical Journal (Clinical research ed)*. 1985;290(6475):1117. [DOI: 10.1136/bmj.290.6475.1117] [PMID]
- [10] Kirk LM. Professionalism in medicine: definitions and considerations for teaching. *Proc (Bayl Univ Med Cent)*. 2007;20(1):13-6. [DOI: 10.1080/08998280.2007.11928225] [PMID]
- [11] Tabei SZ, afshar I. patient's rights in university teaching hospitals and ethical challenges. 2010.
- [12] Allami A, Shirazi M. Faculty members experience about teaching of medical professionalism in Qazvin university of medical sciences. *Research in Medical Education*. 2015;7(2):1-11. [DOI: 10.18869/acadpub.rme.7.2.1]
- [13] Nasiri E, Haghshenas MR, Hagizadeh H. [Evaluation of the Views of Externs ,Interns, Assistants, and Clinical Faculty Members on Clinical Professional Ethics (Persian)]. *Journal of Pizhūhish dar dīn va Salāmat (ie, Research on Religion &. 2021:112-23. [DOI: 10.22037/jrrh.v6i3.24105]*
- [14] Mobashery M, Deris F, Taji F, Taheri Z, Mardanpour E. [Characteristics of a good teacher in terms of students of health school in shahrekord university of medical sciences (Persian)]. *Research in Medical Education*. 2011;3(2):1-8. [Link]
- [15] Ghaffari F. [A perspective of medical ethics and patients rights according to Iranian and Islamic traditional medicine texts (Persian)]. *Tārīkh-i pizishkī*. 2016;2(4):11-45. [Link]
- [16] Qasimzadeh A, Zavar T, Mahdion R, Rezaei A. Relation between professional ethics with social responsibility and individual accountability: Mediating Role of Serving Culture. *Ethics in Science and Technology*. 2014;9(2). [Link]
- [17] Dadgar Moghadam M, Bahonar MJ, Hoseini SS. [Level of professional ethics of medical students in externships and internships in Mashhad University of Medical Sciences in 2018 (Persian)]. *The Iranian Journal of Obstetrics, Gynecology and Infertility*. 2021;23(11):15-23. [DOI: 10.22038/ijogi.2021.17615]
- [18] Siddiqui Y, Parvez K, Askari R, Parvez K, Noor-ul-Ain QS. Dental ethics (a KAP study). *Int J Dent Oral Heal*. 2020;6(3):48-53. [Link]
- [19] Mateo CM, Williams DR. Racism: a fundamental driver of racial disparities in health-care quality. *Nature Reviews Disease Primers*. 2021;7(1):20. [DOI: 10.1038/s41572-021-00258-1] [PMID]
- [20] Iezzoni LI, Rao SR, DesRoches CM, Vogeli C, Campbell EG. Survey shows that at least some physicians are not always open or honest with patients. *Health Affairs*. 2012;31(2):383-91. [DOI: 10.1377/hlthaff.2010.1137] [PMID]
- [21] Shetty AK, Vaswani R. Knowledge, attitude and practice of healthcare ethics among final year medical and nursing students at a college in South India. *Biomedicine*. 2022; 42(3):511-6. [DOI: 10.51248/.v42i3.1276]
- [22] Asemani O, Iman MT, Moattari M, Khayer M, Sharif F, Tabei SZ. How Iranian medical trainees approach their responsibilities in clinical settings; a grounded theory research. *Iran J Med Sci*. 2015;40(5):440-7. [PMID]
- [23] Green EP, Gruppuso PA. Justice and care: decision making by medical school student promotions committees. *Medical education*. 2017;51(6):621-32. [DOI: 10.1111/medu.13280] [PMID]
- [24] Elsheikh NM, Osman IM, Husain NE, Abdalrahman SM, Nour HE, Khalil AA, et al. Final year dental students' perception and practice of professionalism and ethical attitude in ten Sudanese dental schools: a cross-sectional survey. *J Family Med Prim Care*. 2020;9(1):87-92. [DOI: 10.4103/jfmpc.jfmpc_499_19] [PMID] [PMCID]
- [25] Costa-Drolon E, Verneuil L, Manolios E, Revah-Levy A, Sibeoni J. Medical students' perspectives on empathy: a systematic review and metasynthesis. *Acad Med*. 2021;96(1):142-54. [DOI: 10.1097/ACM.0000000000003655] [PMID]